

Lausuntopyyntö ehdotuksesta poliisin tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Johdanto

Sisäministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi poliisilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain, Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan mainittuun lainsäädäntöön muun muassa seuraavia muutoksia. Poliisilaissa ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa säädettyjä tiedonsaanti- ja tietojen luovutussäännöksiä muutettaisiin siten, että ne mahdollistaisivat nykyistä paremmin poliisin tietojenvaihdon muiden viranomaisten kanssa muun muassa rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Laeissa säädettäisiin poliisin oikeudesta luovuttaa tietoja salassapitosääntelyn estämättä sekä pyynnöstä että oma-aloitteisesti. Poliisilaissa säädettäisiin poliisin oikeudesta luovuttaa tietoja tilanteissa, joissa se olisi tarpeen poliisille tai muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle kuuluvan tehtävän tai tärkeän yleisen tai yksityisen edun vuoksi. Tietoja voitaisiin luovuttaa viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavan yhteisön lisäksi myös yksityisille tahoille laissa säädetyin edellytyksin.

Poliisilakiin ehdotetaan lisättäväksi myös nimenomainen säännös tietojen luovuttamisesta kriittiseen infrastruktuuriin liittyville kriittisille toimijoille. Poliisilain sääntelyä tiedonsaannista yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä täsmennettäisiin muun muassa siten, että tiedonsaanti olisi mahdollista henkeä tai terveyttä välittömästi uhkaavan vaaran torjumiseksi sekä pidätettäväksi, vangittavaksi tai kiinniotettavaksi määrätyn etsintäkuulutetun tavoittamiseksi. Poliisilaissa säädettäisiin uutena säännöksenä poliisin mahdollisuudesta saada tietyin edellytyksin henkilön läsnäolotieto yksittäisessä tapauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajalta. Rajavartiolaitoksen ja Tullin tiedonsaantioikeuksia ja tietojen luovuttamista koskevaan sääntelyyn tehtäisiin vastaavat muutokset siltä osin kuin muutokset liittyvät Rajavartiolaitoksen ja Tullin lakisääteisiin tehtäviin. Maahanmuuttovirastolle lisättäisiin oikeus saada tieto etsintäkuulutuksista, jotka koskevat kiinniottoa, vangitsemista tai pidättämistä, sekä oikeus luovuttaa poliisille oma-aloitteisesti tieto etsintäkuulutetun henkilön läsnäolosta. Lainsäädäntö yhteensovitettaisiin yleislainsäädännön kanssa muun muassa luopumalla teknisten käyttöyhteyksien sääntelystä.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus poistaa tietojenvaihdon esteitä rikostorjunnassa ja lisää poliisin mahdollisuuksia luovuttaa eri viranomaisille salassa pidettäviä tietoja muun muassa rikosten estämiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi. Hallitusohjelman mukaan kansallista turvallisuutta ja yhteiskunnan kriisinkestävyyttä vahvistetaan. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla toteutettaisiin hallitusohjelman tavoitteita.

Tavoitteet

Hankkeen tehtävänä on arvioida poliisilain 4 ja 7 luvun ja poliisin henkilötietolain 3 ja 4 luvun kansallista tiedonvaihtoa koskevien säännösten muutostarpeet suhteessa voimassa olevaan yleislainsäädäntöön ja poliisin nykyisen toimintaympäristön vaatimuksiin ja valmistella arvion pohjalta ehdotukset tarvittaviksi lainsäädäntömuutoksiksi. Samassa yhteydessä tulee valmistella muut ehdottoman välttämättömät ehdotukset hankkeeseen liittyvän lainsäädännön muutoksiksi. Tavoitteena on, että poliisilain ja poliisin henkilötietolain sääntely mahdollistaa tehokkaan ja toimivan tiedonvaihdon ottaen samalla huomioon yleislainsäädännön sekä perus- ja ihmisoikeuksien asettamat vaatimukset.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om@gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/27065/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.sm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sisäministeriö, PL 26, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/27065/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus SM046:00/2023). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojaesitystä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 17.8.2025.

Lausuntoaika on noin kuusi viikkoa johtuen hallituksen tavoitteesta antaa hallituksen esitys eduskunnalle syysistuntokaudella 2025.

Valmistelijat

Lisätietoja antaa erityisasiantuntija Helinä Tiura-Virta, helina.tiura-virta@gov.fi, puh. 0295 488 238.

Linkit

<https://intermin.fi/hankkeet/hankesivu?tunnus=SM046:00/2023> - Linkki sisäministeriön hankesivulle

<https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM046:00/2023> - Länk till inrikesministeriets projektsida

Liitteet:

[Luonnos hallituksen esitykseksi .pdf](#)

[Propositionens huvudsakliga innehåll och paragrafer på svenska.pdf](#)

Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto
Apteekkariliitto
Attendo
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamies
Ensi- ja turvakotien liitto
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etnisten suhteiden neuvottelukunta
Hammaslääkäriliitto
Helsingin kaupunki
HUS-yhtymä
Hyvinvointiala HALI ry

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kainuun hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keskusrikospoliisi
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäripalveluyritykset LPY
Maahanmuuttovirasto
Mehiläinen Oy
Moniheli
Niuvanniemen sairaala
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Pakolaisneuvonta
Pihlajalinna Oyj
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Pääesikunta
Rikosseuraamusvirasto
Rikosuhripäivystys
Sairaanhoidtajaliitto
Satakunnan hyvinvointialue
Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö
Sisäministeriön maahanmuutto-osasto
Sisäministeriön pelastusosasto
Sisäministeriön rajavartio-osasto
Siviilipalveluskeskus
Sosiaali- ja terveysministeriö
SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
Suojelupoliisi
Suomalainen lääkäriseura Duodecim
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Lääkäriliitto
Suomen pakolaisapu
Syyttäjälaitos

TEHY
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Terveystalo
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietosuojavaltuutettu
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulosottolaitos
Valtion koulukodit
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Valvira
Vanhan Vaasan sairaala
Vankiterveydenhuolto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vapaaehtoisten pelastuspalvelu Vapepa
Vapaaehtoisten pelastuspalvelu Vapepa
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Verohallinto
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain, rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Gerkman Stefan
Sisäministeriö

Tiura-Virta Helinä
Sisäministeriö